
Y CYNGOR 18/7/19

Yn bresennol: Y Cynghorydd Edgar Wyn Owen (Cadeirydd);
Y Cynghorydd Simon Glyn (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Craig ab Iago, Dylan Bullard, Stephen Churchman, Annwen Daniels, R.Glyn Daniels, Anwen Davies, Elwyn Edwards, Alan Jones Evans, Aled Evans, Dylan Fernley, Peter Antony Garlick, Gareth Wyn Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, R.Medwyn Hughes, Judith Humphreys, Nia Jeffreys, Peredur Jenkins, Aeron M.Jones, Aled Wyn Jones, Anne Lloyd Jones, Berwyn Parry Jones, Charles W.Jones, Elin Walker Jones, Elwyn Jones, Eric Merfyn Jones, Gareth Jones, Huw Wyn Jones, Keith Jones, Kevin Morris Jones, Eryl Jones-Williams, Cai Larsen, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, Dafydd Meurig, Dafydd Owen, Dewi Owen, W.Roy Owen, Nigel Pickavance, Dewi Wyn Roberts, Elfed P.Roberts, Gareth A.Roberts, John Pughe Roberts, Mair Rowlands, Paul Rowlinson, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Hefin Underwood, Catrin Wager, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gareth Williams, Gruffydd Williams ac Owain Williams.

Hefyd yn bresennol: Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Iwan Evans (Pennaeth Gwasanaeth Cyfreithiol / Swyddog Monitro), Geraint Owen (Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol / Pennaeth Gwasanaeth Democratiaeth), Arwel Owen (Pennaeth Cynorthwyol – Tai a Llesiant) (ar gyfer eitem 8), Rhun ap Iarll (Uwch Gyfreithiwr / Dirprwy Swyddog Monitro), Vera Jones (Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith), Dewi Jones (Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor) (ar gyfer eitem 9) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau).

1. YMDDIHEURIADAU

Y Cynghorwyr Menna Baines, Freya Bentham, Linda Ann Jones, Sion Jones, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Jason Parry, Rheinallt Puw, Peter Read, Mike Stevens, Ioan Thomas a Cemlyn Williams.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blynyddol o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 2 Mai, 2019 fel rhai cywir.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Datganodd yr aelodau canlynol fuddiant personol yn eitem 8 ar y rhaglen – Strategaeth Tai, am y rhesymau a nodir isod:-

- Y Cynghorydd Alwyn Gruffydd oherwydd ei fod yn berchen ar dŷ gwag oedd yn cael ei adnewyddu ar gyfer ei osod.
- Y Cynghorwyr Berwyn Parry Jones a Cai Larsen oherwydd eu bod yn aelodau o Fwrdd Cartrefi Cymunedol Gwynedd.

Nid oedd yr aelodau o'r farn eu bod yn fuddiannau oedd yn rhagfarnu ac ni adawsant y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

4. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Cydymdeimlwyd â theulu Eurig Wyn, cyn-gynghorydd a chyn Aelod Seneddol Ewrop, a fu farw'n ddiweddar, a thalwyd teyrnged iddo gan yr Arweinydd.

Nodwyd hefyd bod y Cyngor yn dymuno cofio am bawb o fewn cymunedau'r sir oedd wedi colli anwyliaid yn ddiweddar.

Safodd y Cyngor fel arwydd o barch.

Llongyfarchwyd y canlynol:-

- Iestyn Tyne, aelod o Dîm Cyfieithu'r Cyngor, ar gipio'r Gadair yn Eisteddfod yr Urdd yng Nghaerdydd eleni, a phawb arall o Wynedd a fu'n fuddugol yn yr Eisteddfod.
- Manon Steffan Ross ar ennill gwobr "Llyfr y Flwyddyn".

Dymunwyd yn dda i Iwan Trefor Jones (Cyfarwyddwr Corfforaethol) yn dilyn ei benodiad diweddar i swydd gyda Chartrefi Cymunedol Gwynedd a rhoddodd y Prif Weithredwr air o ddiolch iddo am ei flynyddoedd o wasanaeth i'r Cyngor hwn a chyn-gyngor Dosbarth Dwyfor.

Nodwyd y cafwyd cadarnhad gan Recordiau Byd Guinness fod Ffordd Pen Llech yn Harlech, oedd â graddiant o 37.45% yn y man mwyaf serth, wedi cael ei chydabod fel y stryd fwyaf serth yn y byd. Eglurwyd bod y stryd, oedd yn cysylltu gwaelod y dref gyda'r castell, wedi cymryd y teitl oddi wrth Stryd Baldwin yn Dunedin, Seland Newydd, oedd â graddiant o 35% yn y man mwyaf serth.

5. GOHEBIAETH, CYFATHREBIADAU, NEU FUSNES ARALL

Dim i'w nodi.

6. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

7. CWESTIYNAU

(Dosbarthwyd atebion ysgrifenedig yr Aelodau Cabinet i'r cwestiynau i'r aelodau ymlaen llaw.)

(1) Cwestiwn gan y Cynghorydd Owain Williams

"Mae'r arferiad parhaol gan y gwahanol gyrff cyhoeddus a'r wasg a'r cyfryngau o gyfeirio at 'North Wales' a 'South Wales' a 'Mid Wales', ayyb, yn creu rhwygiadau ymysg ein cenedl, a hyn ar amser pan mae angen undod cenedlaethol. Gofynnaf i'r Arweinydd a fyddai'n fodlon cysylltu â'r Senedd yng Nghaerdydd i ofyn iddynt ymyrryd mewn pob modd posibl er dylanwadu i newid yr arferiad hwn sy'n rhwygo'r genedl hon?"

Ateb gan yr Arweinydd, y Cynghorydd Dyfrig Siencyn

"Nid wy'n siŵr os ydw i'n deall y cwestiwn, na pha ddylanwad sydd gan Lywodraeth Cymru ar enwau ein rhanbarthau, ond mae'n wir dweud bod yna Ranbarth Gogledd Cymru. Mae'n wir dweud hefyd bod yna Ranbarth y

Canolbarth ac mae'n wir dweud bod yna Ranbarth Dinas Caerdydd a Rhanbarth Dinas Abertawe. Rwy'n cytuno'n llwyr fod angen i ni fod yn hyderus fel cenedl, ac yn unol fel cenedl, ond mae pryderu ynglŷn â'r math yma o sylw yn dangos ein diffyg hyder ni. Gadewch i ni barhau i enwi ein rhanbarthau fel y gwelwn ni'n dda. Wn i ddim oes gan y cwestiynydd unrhyw awgrym be ddylem ni fod yn galw'r llefydd yma?"

Cwestiwn Atodol gan y Cyngorydd Owain Williams

"Rwy'n siŵr y byddai'r Arweinydd yn cytuno â mi bod yr undeb yn cael ei ddarnio?"

(2) Cwestiwn gan y Cyngorydd Kevin Morris Jones

"Mae nifer fawr o ddigwyddiadau yn cymryd lle ym mhentref Llanberis, bron bob wythnos. Er bod hyn yn gallu bod yn beth da iawn i economi'r ardal, weithiau mae'r niferoedd o ddigwyddiadau yn ormodol ac yn cael effaith negyddol ar yr ardal, y trigolion a'r ymwelwyr.

Hoffwn gael gwybod os yw'r Cyngor yn ymwybodol faint o bobl sydd yn cystadlu yn y digwyddiadau ar y diwrnod yn ardal Llanberis a faint o rasys (rhedeg, beicio a nofio) sy'n cael eu cynnal ac a yw Cyngor Gwynedd yn caniatáu'r digwyddiadau yma i gyd?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Economi a Chymuned, y Cyngorydd Gareth Thomas

"Gan nad oes raid cael caniatâd Cyngor Gwynedd ar gyfer cynnal pob math o ddigwyddiad, nid yw hi'n bosib i'r awdurdod fod yn ymwybodol o'r nifer o rasys a digwyddiadau sydd yn cael eu cynnal yn Llanberis, na faint sy'n cymryd rhan. Dim ond digwyddiadau sydd yn cael eu cynnal ar dir y Cyngor, neu ddigwyddiadau sy'n gofyn am drwydded adloniant neu alcohol, sydd angen caniatâd y Cyngor. Felly mae yn broblemus. Mae yna nifer o ddigwyddiadau sy'n defnyddio tir y Cyngor ac mi fyddwn i'n barod iawn i gael sgwrs gyda'r cyngorydd i drafod y math yma o beth. Rydw i'n ymwybodol o'r pwysau mae hyn yn rhoi ar gymuned Llanberis ac rwyf wedi gofyn i'r swyddogion o'r Adran Economi a Chymuned gydweithio gyda swyddogion perthnasol ar draws gwasanaethau'r Cyngor a phartneriaid allweddol, megis Parc Cenedlaethol Eryri, i gefnogi'r cyngorydd a'r gymuned i weld sut y gallwn gael gwell rheolaeth ar y digwyddiadau yn Llanberis i'r dyfodol."

Cwestiwn Atodol gan y Cyngorydd Kevin Morris Jones

"Ydi Cyngor Gwynedd yn fodlon agor Glyn Rhonwy i bob digwyddiad yn y dyfodol, wrth gofio mai ond 1,174 o lefydd parcio sydd yna yn Llanberis?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Economi a Chymuned, y Cyngorydd Gareth Thomas

"Mae yna weithgor yn edrych ar Glyn Rhonwy ac mae'r aelod yn aelod o'r gweithgor hwnnw, ac mae hyn yn rhywbeth sy'n cael ei drafod o fewn y gweithgor hwnnw. Fel roeddwn yn adrodd yn gynharach, rwyf wedi gofyn i swyddogion yr Adran eistedd gyda'r cyngorydd, y gymuned, swyddogion y Parc a swyddogion eraill ar draws y Cyngor i weld sut y gallwn gael gwell rheolaeth ar

y sefyllfa. Rwy'n ymwybodol ei fod yn creu problemau ac rwy'n awyddus i geisio datrys y problemau hynny, felly byddwn yn gweithio tuag at hynny yn y dyfodol."

(3) Cwestiwn gan y Cynghorydd Louise Hughes

"Yn ystod cyfarfod diwethaf Cyngor Cymuned Fairbourne, crybwyllwyd pwnc sy'n codi'n aml, sef gweryll dros nos ar y Pwynt. Gwnaethant gais i mi ofyn am arweiniad gan Gyngor Gwynedd ynglŷn â'r ffordd orau o ymdrin â'r mater. Rwy'n sicr fod hwn yn bwnc y mae'r mwyafrif ohonom yn y siambr wedi dod benben ag o yn ein wardiau ryw bryd neu'i gilydd.

Y broblem yw nad am un noson yn unig y mae pobl yn aros. Mae pobl yn gynyddol gyrraedd yn eu faniau gweryll ac yn aros am wythnos neu fwy. A all yr Aelod Cabinet roi unrhyw gyngor ar sut i ymdrin â'r cyfyng gyngor hwn?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Amgylchedd, y Cynghorydd Gareth Griffith

"Pedwar opsiwn sy'n cael eu rhoi ymlaen gan yr Adran. Gorchymyn llys ydi un ohonynt, ond bosib' nad ydi hynny'n ymarferol, gan nad yw'n rhywbeth y gellir gweithredu arno'n sydyn. Y lleill ydi gorchymyn parcio, rhwystrau ffisegol, a hefyd arwyddo. Ond credaf mai'r pwynt gydag arwyddion yw nad oes ganddynt rym, a'r hyn fyddwn i'n awgrymu ar hyn o bryd, oherwydd nid yw hyn yn unigryw i Fairbourne, gan ei fod yn digwydd yn Y Felinheli a llefydd eraill hefyd, yw ein bod yn dod at ein gilydd ac yn mynd i wraidd hyn. Mae yna ddadl, o blaid ac yn erbyn."

Cwestiwn Atodol gan y Cynghorydd Louise Hughes

"Oes modd i ni orfodi unrhyw orchmynion parcio?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Amgylchedd, y Cynghorydd Gareth Griffith

"Dyna lle mae'n bwysig cael y drafodaeth. Mae'n dod yn fwy problemus ac mae yna fwy o bobl gyda faniau gweryll yn lle ceir, ac maent yn dod i Wynedd, a chredaf ei bod yn bwysig cael y cydbwysedd o ran yr hyn y gallwn ei wneud. Rydym ni'n croesawu pobl ond mae yna ffordd iawn o ddelio â hyn. Ond fel rwy'n dweud, mae'n bwysig i ni i gyd. Rydym ni i gyd yn cael ein heffeithio gan hyn ac mae'n bwysig i ni eistedd i lawr gyda'n gilydd a symud ymlaen gyda hyn. Mi wnes i sôn wrth rywun fore heddiw am ystyried mynd â'r mater i'w graffu. Nid wy'n siŵr os ydi o wedi bod i'w graffu, ond heb ei symud yn ei flaen, ond bosib' bod yna ddarn o waith fel yna i'w wneud fel bod ni'n cael cynghorwyr yn rhannu eu problemau o'u hardaloedd hwy. Rwy'n derbyn y pwynt yn llwyr, ond credaf fod angen mwy o drafodaeth."

(4) Cwestiwn gan y Cynghorydd Elin Walker Jones

"Rydym yn byw mewn cyfnod ble mae cynhesu byd eang yn fater argyfyngus, a dirfawr angen arnom leihau ein defnydd o allyriadau carbon.

Mae Gwynedd hefyd yn ardal ddaearyddol eang a gwledig, ac mae teithio o fan i fan i fynychu cyfarfodydd yn ddrud, yn ychwanegu at allyriadau carbon, yn wastraff amser ac adnoddau.

Sylweddolwn yn ogystal ei bod hi'n gallu bod yn anodd cyfuno gwaith, cyfrifoldebau teulu a mynychu cyfarfodydd. Rydym yn awyddus i ddenu aelodau

newydd o gefndiroedd mwy amrywiol nag sydd gennym ar hyn o bryd, er mwyn hyrwyddo cynrychiolaeth gynhwysol ac ehangu gwir ddemocratiaeth.

Mae technoleg yn chwarae rhan gynyddol bwysig yn ein bywydau yn yr 21ain ganrif. Er enghraifft, gall fideo gynadledda hwyluso cyfranogiad pobl mewn cyfarfodydd ar draws y Sir, ac yn wir, Cymru gyfan.

Mae modd i ferched neu ddynion sy'n gofalu am blant ymuno mewn cyfarfodydd yn yr hwyr o bell.

Onid yw hi'n ddyletswydd arnom felly i greu strwythurau i hwyluso cymryd rhan mewn cyfarfodydd gan ddefnyddio technoleg, a lleihau'r pwysau ar yr amgylchedd, lleihau'r defnydd o geir, lleihau'r angen i deithio i gyfarfodydd a chynyddu'r potensial am gyfranogiad ystyrion gan ein haelodau, yn ogystal â chynyddu cyfleoedd i fod yn fwy cynhwysol? Pa ddefnydd mae'r Cyngor yn wneud o dechnoleg ym maes democratiaeth a sut fedrwn ni ehangu hyn?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol, y Cynghorydd Nia Jeffreys

"Diolch yn fawr iawn i'r Cynghorydd Elin Walker Jones am ei sylwadau.

Rwy'n cytuno yn llwyr gyda hi fod buddion amgylcheddol o ddefnyddio technoleg fodern ac o fod yn fwy cynhwysol, cynyddu'r potensial am gyfranogiad a denu mwy o unigolion o wahanol gefndiroedd i Lywodraeth Leol, ac i arbed arian hefyd.

Nodaf fod y Cyngor wedi cynyddu ei ddefnydd o dechnoleg, ond mae cyfle i ehangu hynny a byddaf yn parhau i bwysleisio hyn yn ein cyfarfodydd herio perfformiad ac yn fy nghyfarfodydd rheolaidd gyda'r Pennaeth Adran.

✓ Mae'r mwyafrif ohonom yma heddiw yn darllen ein dogfennau pwyllgor yn electroneg, rhywbeth yr ydym yn arfer ei wneud bellach heb feddwl llawer amdano.

✓ Rydym yn tueddu i fod yn cyfathrebu gydag etholwyr trwy gyfrwng electroneg (e-bost, cyfryngau cymdeithasol, ac yn y blaen).

✓ Mae darpariaeth "Skype" ar gael i bob aelod fod yn cysylltu yn electroneg gyda'i gilydd a hefyd cofiwch fod modd i gael sesiwn hyfforddiant byr ar ddefnyddio Skype os ydych eisiau dysgu mwy.

✓ Mae'r Cyngor hefyd yn defnyddio cyfleusterau fideo gynhadledd ar gyfer cyfarfodydd llai. Hoffwn hefyd weld hyn yn cael ei ehangu dros y misoedd nesaf a byddaf yn trafod hyn gyda'r Pennaeth Adran.

Ond mae lle i wella ac mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn edrych ar ddatblygiadau yn y maes.

Rwy'n deall fod rhaid rhoi ystyriaeth deg i faterion megis cyfieithu ar y pryd, pa mor hawdd yw'r dechnoleg i'w defnyddio, cadeirio cyfarfodydd aml-leoliad gan sicrhau tegwch i bawb a phrotocol ynghylch beth sy'n digwydd pan fo unrhyw ddiffyg yn y dechnoleg - ond yn fy marn i, tydi'r ystyriaethau yma ddim yn rhwystr i'r Cyngor a Chynghorwyr fanteisio yn llawn ar y dechnoleg sydd ar gael yng Nghyngor Gwynedd, ac sydd yn gyffredin erbyn hyn mewn llawer i le gwaith.

Mae cyfleoedd i ni drïo gwahanol ddulliau, efallai na fydd popeth yn llwyddiannus bob tro, ond mae yna gyfleoedd i ni drïo pethau yn y dyfodol.

Ar y llaw arall hefyd, mae gennym, un ac oll, gyfrifoldeb i ystyried yr amgylchedd wrth i ni drefnu a chymryd rhan mewn cyfarfodydd, ac rwy'n annog ni i gyd i feddwl cyn teithio. Yn y cyfamser byddaf yn dal i bwysu ar y gwasanaeth i symud ymlaen gyda threfniadau i'w gwneud mor hawdd â phosib i Gynghorwyr fanteisio ar dechnoleg fodern yn eu gwaith.

Gobeithiaf weld cynnydd gwirioneddol mewn defnydd technoleg yn y Cyngor dros y flwyddyn nesaf ac edrychaf ymlaen at ddiweddaru'r Cynghorydd Walker Jones ar y datblygiadau."

Cwestiwn Atodol gan y Cynghorydd Elin Walker Jones

"Oes amserlen benodol ar gyfer hyn?"

Ateb gan yr Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol, y Cynghorydd Nia Jeffreys

"Na, nid oes yna amserlen benodol, ond mae hynny'n syniad gwych, felly mi wnâi gymryd hynny ymlaen."

(5) Cwestiwn gan y Cynghorydd Nia Jeffreys

"Gwyddom fod bwriad i'r Eisteddfod Genedlaethol ymweld â Gwynedd yn 2021 ac felly pa fewnbwn mae'r Cyngor wedi ei gael hyd yma yn y broses o adnabod lleoliad addas i'w chynnal?"

Ateb gan yr Arweinydd, y Cynghorydd Dyfrig Siencyn,

"Derbyniodd y Cyngor gais y llynedd gan yr Eisteddfod i roi help llaw iddynt i adnabod safleoedd, ac mae ein hadran Eiddo wedi bod yn brysur yn teithio'r sir i weld pa safleoedd sy'n addas i gartrefu'r Eisteddfod. Coeliwch chi fi, mae'r rheoliadau o ran canfod safleoedd addas i'r Eisteddfod yn y ganrif hon yn rhai sylweddol iawn, lle mae yna bob math o ofynion ar yr Eisteddfod. Fel y gwelwch, ni chafwyd cais gan yr Eisteddfod i edrych am lefydd ym Meirionnydd. Wn i ddim os yw hynny i'w wneud â'r ffaith bod yr eisteddfod wedi bod tu hwnt o lwyddiannus ym Meirionnydd sawl gwaith, ac rydym ni'n falch iawn o hynny - fe gofiwch y bu yn Y Bala, wrth gwrs, yn 2009. Un o'r ffactorau a ystyriwyd, fel y gwelwch yn yr ateb ysgrifenedig, oedd arwynebedd y tir sydd i'w gael. Credaf ein bod yn sôn am tua 150 o aceri o dir gwastad. Mae materion trafndiaeth yn ystyriaeth, argaeledd trydan a dŵr a risg llifogydd, ac o'r 30 o safleoedd a ystyriwyd, tynnwyd rhestr fer o 4 safle am drafodaeth bellach. Mae astudiaethau technegol manwl wedi eu comisiynu ac mae trafodaethau ar y gweill gyda pherchnogion y safleoedd hynny. I gadarnhau felly, rôl gefnogol yn unig sydd gan y Cyngor yn y broses yma a bydd y penderfyniad terfynol yn nwylo'r Eisteddfod ei hun. Yn dilyn ystyriaeth o'r holl wybodaeth berthnasol gan eu Pwyllgor Technegol, Bwrdd a Chyngor yr Eisteddfod, deallaf y bydd cyhoeddiad ar ddydd Gwener yr eisteddfod ynglŷn â lleoliad yr Eisteddfod yng Ngwynedd, ac rydym yn edrych ymlaen yn arw ac yn croesawu'r Eisteddfod i ble bynnag y bydd yn dod."

8. STRATEGAETH TAI

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Tai adroddiad yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo Strategaeth Dai 2019-2024, gan gadarnhau'r cyfeiriad a'r blaenoriaethau yn y maes tai.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau unigol:-

- Nid yw'r adroddiad yn nodi pa gyfran o'r dreth ychwanegol a gasglwyd drwy'r premiwm ar ail gartrefi a chartrefi hir dymor gwag sy'n cael ei ail-fuddsoddi er mwyn gwneud gwahaniaeth yn y maes tai.
- Mae amharodrwydd yr Adran Gynllunio i ganiatáu i bobl ifanc adeiladu tai yn eu pentrefi eu hunain yn llesteirio gweledigaeth y Cyngor o gefnogi holl bobl Gwynedd i ffynnu ac i fyw bywyd cyflawn yn eu cymunedau.
- Da o beth fyddai i'r Cyngor gychwyn adeiladu tai cymdeithasol unwaith eto.
- Croesawir y ffaith bod yr Aelod Cabinet wedi cymryd sylw o'r materion a godwyd gan y Pwyllgor Craffu Gofal ac wedi'u hymgorffori yn y Strategaeth.
- Mae'r cyfeiriad yn y Strategaeth at gynllun adeiladu yn gydnabyddiaeth o'r penderfyniad gwarthus a wnaed i drosglwyddo 3,500 o dai cyngor i gwmni preifat am ddim.
- Gofynnir i'r Aelod Cabinet ail-ystyried yr agweddau a ganlyn sydd ar goll o'r Strategaeth, a'u cwmpasu yn y ddogfen:-
  - Er bod cydnabyddiaeth bod disgwyl y bydd cynnydd o 60% yn y nifer o bobl dros 80 yn byw yng Ngwynedd mewn 20 mlynedd, nid oes sôn am y bobl sy'n dod yma i fyw o bob cwr o'r Deyrnas Gyfunol a thu hwnt.
  - Nid oes sôn bod yr iaith Gymraeg yn gymhwyster ar gyfer tŷ mewn rhai ardaloedd.
  - Nid oes sôn am gynnig morgeisi i bobl leol brynu tai, er bod hynny o fewn hawliau'r Cyngor, ac y byddai'n ddoeth buddsoddi yng nghymunedau'r sir, yn hytrach na buddsoddi mewn cwmnïau arfau.
- Gan fod y grantiau sydd ar gael i bobl uwchraddio systemau gwresogi mewn tai hŷn yn destun prawf modd, nid yw pobl mewn gwaith yn cymhwyso, a dylid dwyn pwysau ar Lywodraeth Cymru i sicrhau nad yw'r bobl hyn, sydd fymryn uwchlaw'r trothwy, yn cael eu hanwybyddu.
- Bod pawb o'r aelodau yn gweld pobl eu wardiau yn brwydro i gael tai ac yn byw mewn tai anaddas, a bod y Strategaeth yn chwa o awyr iach drwy'r Cyngor sy'n dangos y pethau positif y gellir eu gwneud i wella sefyllfa trigolion Gwynedd.

Mewn ymateb i rai o'r sylwadau uchod, nodwyd:-

- Yn unol â'r Strategaeth Ariannol a fabwysiadwyd gan y Cyngor ym mis Mawrth, bod 100% o'r cynnyrch treth ar ail gartrefi / cartrefi hir dymor gwag (sef tua £2.7m net ar ôl y gost o'i gasglu) yn mynd at brosiectau tai.
- Bod angen newid yr hen ffordd o feddwl ac o weithredu a dod o hyd i ddatrysiadau i'r materion cynllunio er mwyn hwyluso cartrefu pobl ifanc.
- Y trosglwyddwyd y stoc tai i gwmni preifat yn unol â chyfarwyddyd Llywodraeth Cymru ar y pryd.
- Er bod y polisi gosod newydd yn galluogi i'r Cyngor roi mwy o bwys ar gyswllt lleol, ei bod yn anghyfreithlon gwahaniaethu ar sail iaith yng Nghymru ar hyn o bryd.
- O ran y sylwadau ynglŷn â mewnlifiad a morgeisi, byddai'r Adran Tai ac Eiddo newydd yn rhoi ail-ystyriaeth i bopeth dros y flwyddyn nesaf.
- Bod y Gweinidog Tai wedi sôn am y posibilrwydd o gyflwyno rhaglen uchelgeisiol dros 30 mlynedd i ddi-garboneiddio tai preswyl presennol, a phetai hynny'n digwydd, byddai hefyd yn datrys y broblem o wresogi tai hŷn.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r Strategaeth Dai i'w mabwysiadu.

9. ADRODDIAD PERFFORMIAD BLYNYDDOL CYNGOR GWYNEDD 2018/19

Cyflwynodd yr Arweinydd adroddiad yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo a mabwysiadu Adroddiad Perfformiad Cyngor Gwynedd 2018/19 fel darlun clir, cytbwys a chywir o berfformiad y Cyngor yn ystod 2018/19.

Diolchodd yr Arweinydd i'r swyddogion hynny fu ynghlwm â'r gwaith.

Mewn ymateb i gwestiynau gan aelodau unigol, nodwyd:-

- Heb arian ychwanegol, na fyddai'n bosib' caniatáu 80% o amser digyswllt i benaethiaid ysgolion ganolbwyntio ar faterion arweinyddiaeth yn y cynradd (prosiect Trawsnewid y Gyfundrefn Ysgolion – tudalen 77 o'r adroddiad), a bod yr egwyddor hwn, ynghyd ag egwyddorion eraill y prosiect, wedi codi o'r proffesiwn ei hun. Er na fyddai'n ymarferol bosib' gwireddu'r egwyddorion hyn, byddent yn fesur ar gyfer edrych ar sefyllfaoedd wrth iddynt godi yn yr ysgolion ar draws y sir.
- Bod y prosiect Lleihau'r Bwlch Cyflog Rhwng Merched a Dynion / Merched Mewn Arweinyddiaeth (tudalen 82 o'r adroddiad) yn benllanw dyhead i geisio denu mwy o ferched i swyddi uwch. Roedd y Cyngor yn dal i fyw gyda phenodiadau'r gorffennol ar hyn o bryd, ond mawr obeithid y byddai'r sefyllfa wedi newid ymhén 5-10 mlynedd. Fel rhan o'r prosiect, roedd rheolwyr sy'n ferched yn cael eu cyfweld er mwyn canfod beth yw'r rhwystrau iddynt gyrraedd swyddi uwch o fewn y Cyngor.

Nododd aelod fod angen i'r Cyngor siarad mwy gyda'r staff rheng flaen pan fo mater yn codi mewn pwyllgor craffu, neu gwynion yn cael eu derbyn. Hefyd, dylai'r Cyngor sefydlu llwybr gyrfaoedd ar gyfer ei staff, yn enwedig gofalwyr, oherwydd yr anawsterau recriwtio gofalwyr ar draws y sir.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r adroddiad yn adlewyrchiad cywir, cytbwys a chlir o berfformiad y Cyngor yn ystod 2018/19, a'i fabwysiadu.

10. ADDASIAD I BOLISI TÂL Y CYNGOR 2019/20

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol adroddiad yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo argymhelliad y Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion i osod cyflog swydd newydd Pennaeth Tai ac Eiddo ar raddfa HS2 - £68,458 - £76,063, a thrwy hynny addasu'r Polisi Tâl ar gyfer 2019/20 i adlewyrchu'r ychwanegiad hwn.

PENDERFYNWYD cymeradwyo argymhelliad y Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion i osod cyflog swydd newydd Pennaeth Tai ac Eiddo ar raddfa HS2 - £68,458 - £76,063, a thrwy hynny addasu'r Polisi Tâl ar gyfer 2019/20 i adlewyrchu'r ychwanegiad hwn.

11. GOSOD CYFLOG SWYDD CYFARWYDDWR RHAGLEN BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol adroddiad yn gofyn i'r Cyngor, fel yr Awdurdod Cyfrifol am faterion cyflogaeth a chyllidol Bwrdd Uchelgaais Economaidd Gogledd Cymru, gymeradwyo penderfyniad y Bwrdd i osod lefel cyflog ar gyfer swydd Cyfarwyddwr Rhaglen ar raddfa o £96,304 i £106,304.

Rhoddodd yr Arweinydd, oedd hefyd yn Gadeirydd y Bwrdd Uchelgais, air o esboniad ynglŷn â beth fyddai rôl y Cyfarwyddwr Rhaglen.

Yn ystod y drafodaeth, mynegwyd pryderon gan aelodau unigol ar sail:-

- Perygl y byddai ardal y Gogledd Ddwyrain yn elwa mwy o'r Cynllun Twf na'r Gogledd Orllewin.
- Gofynion ieithyddol y swydd Cyfarwyddwr Rhaglen.
- Anfoesoldeb cynnig cyflog o dros £100,000 i ddeilydd y swydd, pan fo teuluoedd yng Ngwynedd yn ddibynol ar fanciau bwyd.
- Amheuaeth a fyddai'r Cynllun Twf yn llwyddo i ddenu buddsoddiad o £1b i Gogledd Cymru, fel sy'n cael ei honni.

Mewn ymateb i'r pryderon hyn, nodwyd fel a ganlyn:-

- Nad penderfyniad y Cyngor hwn oedd penodi i'r swydd Cyfarwyddwr Rhaglen, eithr penderfyniad trawsbleidiol y Bwrdd Uchelgais Economaidd, sef Arweinyddion y 6 Cyngor, mewn ymgynghoriad â chynrychiolwyr o'r sector breifat a'r colegau.
- Bod Cyfansoddiad y Bwrdd Uchelgais yn nodi bod rhaid cael consensws ar draws y 6 Cyngor i bob penderfyniad. Gan na chafwyd cytundeb ar y mater ieithyddol, y cyfaddawd y cytunwyd arno oedd bod y Gymraeg yn 'ddymunol' ar gyfer y swydd, a hefyd yn sgil ychwanegol petai dau ymgeisydd yn gyfartal ar ôl cyfweiliad.
- Bod Cyngor Gwynedd yn Awdurdod Lletyol i'r Bwrdd Uchelgais gan iddo ennill ei blwyf fel cyngor sy'n gwneud pethau'n iawn. Os am weithredu'n briodol yn yr achos hwn, roedd yn ofynnol iddo roi cymeradwyaeth ffurfiol i lefel cyflog swydd y Cyfarwyddwr Rhaglen gan ei fod uwchlaw £100,000.
- Bod pob un o'r Arweinyddion yn ymwybodol o'r cwestiwn ynglŷn â chyflogau uchel, ond gan y byddai'r Cyfarwyddwr Rhaglen yn gyfrifol am ddenu buddsoddiad ychwanegol o £1b gan y sector breifat (at y £280m fyddai'n dod o'r ddwy Lywodraeth), roedd yn gwbl hanfodol cael y person cywir i arwain y gwaith pwysig hwn o ledaenu twf ar draws y Gogledd.
- Bod unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r hyn mae'r Bwrdd Uchelgais yn ei wneud yn faterion i'w trafod eto.

Galwyd am bleidlais gofrestredig ar y cynnig.

Yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn, cofnodwyd y bleidlais ganlynol ar y cynnig:-

O blaid (45)

Y Cynghorwyr Craig ab Iago, Dylan Bullard, Stephen Churchman, Annwen Daniels, Elwyn Edwards, Alan Jones Evans, Aled Evans, Peter Antony Garlick, Simon Glyn, Gareth Wyn Griffith, Selwyn Griffiths, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, R. Medwyn Hughes, Nia Jeffreys, Peredur Jenkins, Aled Wyn Jones, Anne Lloyd Jones, Berwyn Parry Jones, Charles W. Jones, Elin Walker Jones, Gareth Jones, Huw Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Cai Larsen, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, Dafydd Meurig, Dafydd Owen, Dewi Owen, Edgar Owen, W. Roy Owen, Nigel Pickavance, Dewi Wyn Roberts, Elfed P. Roberts, John Pughe Roberts, Mair Rowlands, Paul Rowlinson, Dyfrig Siencyn, Gareth Thomas, Hefin Underwood, Catrin Wager, Eirwyn Williams, Elfed Williams a Gruffydd Williams.

Yn erbyn (11)

Y Cynghorwyr , Anwen Davies, Alwyn Gruffydd, Louise Hughes, Aeron M.Jones, Elwyn Jones, Eric Merfyn Jones, Kevin Morris Jones, Gareth A.Roberts, Angela Russell, Gareth Williams ac Owain Williams.

Atal (2)

Y Cynghorwyr R.Glyn Daniels a Judith Humphreys.

Nododd y Cadeirydd fod y cynnig wedi cario.

PENDERFYNWYD bod y Cyngor, fel yr Awdurdod Cyfrifol am faterion cyflogaeth a chyllidol Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, yn cymeradwyo penderfyniad y Bwrdd i osod lefel cyflog ar gyfer swydd Cyfarwyddwr Rhaglen ar raddfa o £96,304 i £106,304.

12. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU 2018/19

Croesawyd Dr Einir Young, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau, i'r cyfarfod i gyflwyno adroddiad blynyddol y pwyllgor am 2018/19.

Wrth gyflwyno'r adroddiad, diolchodd Dr Einir Young i'r Swyddog Monitro a'i dîm am eu harweiniad a'u gwaith cyson a pharhaus gyda'r Cyngor Sir a'r Cynghorau Cymuned.

Rhoddyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau a chynnig sylwadau.

Cwestiynwyd yr angen am yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus o ystyried bod y rhiniog ar gyfer ymchwilio i gwynion Cod Ymddygiad mor uchel bellach. Nid mater bach oedd cyflwyno cŵyn a dylid anfon neges glir i'r Ombwdsmon bod angen gostwng y rhiniog.

Mewn ymateb, eglurwyd bod nifer y cwynion yn isel iawn o ystyried nifer y cynghorwyr tref, cymuned a sir ar draws Gwynedd, a bod hynny oherwydd bod yna batrwm cyffredin o barchu'r Cod Ymddygiad. Er hynny, nodwyd bod y Cod yn cael ei fabwysiadu gan bob Cyngor ac yn cael ei dderbyn gan bob aelod fel datganiad o ymrwymiad i safon uchel o ymddygiad yn llygaid y cyhoedd. Felly, roedd rôl gan bob un oedd yn ymwneud â'r gyfundrefn i arddel a hyrwyddo y safonau yma ac i herio ymddygiad amhriodol, boed yr Ombwdsmon yn ymwneud â'r mater ai peidio. Dyna'r neges fyddai'n cael ei harddel mewn hyfforddiant.

Diolchwyd i'r Dr Einir Young am ei chyflwyniad.

13. PENODI AELOD ANNIBYNNOL I'R PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd Swyddog Monitro adroddiad yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo argymhelliad y Panel Ymgynghorol i benodi Mr Hywel Eifion Jones yn aelod annibynnol ar Bwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd i wasanaethu am gyfnod o 6 mlynedd.

PENDERFYNWYD penodi Mr Hywel Eifion Jones yn aelod annibynnol ar Bwyllgor Safonau Cyngor Gwynedd i wasanaethu am gyfnod o 6 blynedd.

14. PORTFFOLIOS CABINET

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad ar addasiadau i'r Cyfansoddiad yn sgil gweithrediad yr Arweinydd i ail-drefnu Portffolios Aelodau'r Cabinet, yn unol â Rhan 5 o'r Cyfansoddiad.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

15. ABSENOLDEB AELOD O'R CYNGOR

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd adroddiad yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo absenoldeb y Cyngorydd Linda Morgan o gyfarfodydd y Cyngor oherwydd gwaeledd, yn unol ag Adran 85 Deddf Llywodraeth Leol 1972, er mwyn ei galluogi i barhau i fod yn aelod o Gyngor Gwynedd.

PENDERFYNWYD cymeradwyo absenoldeb y Cyngorydd Linda Morgan o gyfarfodydd y Cyngor oherwydd yr amgylchiadau personol, yn unol ag Adran 85 Deddf Llywodraeth Leol 1972, gan ei galluogi i barhau i fod yn aelod o Gyngor Gwynedd.

16. ADOLYGIAD O GYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd adroddiad ar adolygiad o gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor, gan ofyn i'r Cyngor fabwysiadu'r dyraniad seddau yn Atodiad A i'r adroddiad a dirprwyo'r hawl iddo wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol, ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol.

PENDERFYNWYD

- (A) Mabwysiadu'r dyraniad seddau a nodir yn yr atodiad i'r cofnodion hyn.
(B) Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol, ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol.

17. RHYBUDDION O GYNNIG

- (A) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cyngorydd Nia Jeffreys o dan Adran 4.20 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

“Galwn ar y Cyngor hwn i alw am annibyniaeth i Gymru gan anfon neges glir nad yw Cymru yn rhy fach na thlawd i sefyll ar ei thraed ac ein bod yn dyheu i wneud penderfyniadau sy'n effeithio ar ein dyfodol yng Nghymru, ac nid yn Llundain.”

Mynegwyd cefnogaeth frwd i'r cynnig gan aelodau unigol ar sail:-

- Eu dymuniad i gyfrannu at adeiladu Cymru well, Cymru newydd a Chymru rydd.
- Eu gweledigaeth am Gymru ffyniannus, decach a mwy democrataidd; gwlad lle fyddai cyfiawnder cymdeithasol ar frig yr agenda ymhob agwedd o fywyd cyhoeddus a gwlad lle gwneid penderfyniadau am Gymru gan bobl Cymru.
- Nad oedd Cymru'n rhy fach nac yn rhy dlawd i fod yn annibynnol, a bod rhai o wledydd mwyaf llewyrchus, mwyaf cyfartal a hapusaf y byd yn wledydd bychain.
- Mai synnwyr cyffredin oedd dweud y dylai'r holl benderfyniadau am Gymru gael eu gwneud yng Nghymru, ac y byddai'n haws delio â phroblemau Cymru petai'r llywodraeth yn un i Gymru a bod yr holl sylw ar anghenion Cymru yn unig.

- Bod dyletswydd arnom i ymgyrchu am annibyniaeth er mwyn ein pobl ifanc a chenedlaethau'r dyfodol.
- Gan fod Cymru ar lwybr llithrig iawn i adael y Gymuned Ewropeaidd, bod brys gwirioneddol i gael rhagor o bwerau i Gymru, grymoedd dros adnoddau naturiol Cymru fel cynhyrchu ynni ac adnoddau dŵr, rhagor o bwerau economaidd, datganoli darlledu, yr heddlu a'r gyfundrefn gyfiawnder.
- Gan fod y Deyrnas Gyfunol yn newid yn sylfaenol, gyda'r Alban yn paratoi ar gyfer ail refferendwm ar annibyniaeth, ac ail-lunio lwerddon yn bosiblwydd real, ei bod yn hollbwysig nad oedd Cymru yn cael ei gadael ar ôl.
- Nad oedd yr ateb i'r heriau economaidd oedd yn wynebu Cymru i'w cael yn Llundain, nac ar lefel Prydain, a'i bod yn amlwg nad oedd gwerthoedd Cymru yn cael eu hadlewyrchu'n San Steffan na pholisïau llywodraeth honno yn cael eu gosod er budd pobl Cymru.
- Na ellid ddibynnu ar bobl eraill i wyrdroi sefyllfa drychinebus ein cenedl, a bod raid i bawb weithio gyda'i gilydd i greu cenedl well.
- Bod 50 o wledydd wedi gadael yr Ymerodraeth Brydeinig dros y 50 mlynedd ddiwethaf a phob un wedi cael yr un dadleuon yn erbyn annibyniaeth ag oedd yn cael eu rhoi yn achos Cymru.
- Y dymunid gweld cymdeithas deg, gytbwys, fyddai'n gweithio i gefnogi'r bregus – cymdeithas heb hiliaeth a lle byddai pob unigolyn yn cael y cyfle i fyw i'w lawn botensial, waeth beth fyddai ei dras, ei iaith, ei grefydd neu gyfoeth.
- Gyda 40 allan o tua 650 o seddau'n unig, nid oedd gan Gymru gyfle i lywio'r drafodaeth yn San Steffan nac i wrthwynebu, er enghraifft, y dreth ystafell wely, y cymal trais rhywiol, carchariad mewnfudwyr am dymor di-ben draw na chredyd cynhwysol.
- Nad oedd bod yn rhan o'r Deyrnas Gyfunol erioed wedi gweithio i Gymru a bod Cymru'n dlotach na gweddill Prydain, gyda 29% o blant Cymru yn cael eu magu mewn tlodi, a 20% o bensiynwyr Cymru a 39% o bobl anabl Cymru yn byw mewn tlodi.
- Bod 10 o'r 11 rhanbarth tlotaf yn Ewrop yn y Deyrnas Gyfunol a disgwyliad oes pobl Cymru 7-10 mlynedd yn is na'r rhannau cyfoethocaf o Brydain.
- Bod Cynnyrch Domestig Gros Cymru yn £22,000 y person tra bo'r ffigur cyfatebol ar gyfer Prydain yn £42,500, a gwledydd megis lwerddon a Gwlad yr Ia uwchlaw £70,000. Golygai hynny bod Cymru yn cymharu â gwledydd Dwyrain Ewrop, a byddai'r sefyllfa'n debygol o waethygu unwaith y byddai'r arian strwythurol a dderbynnid o Ewrop yn diflannu.
- Bod Cymru'n ddibynnol iawn ar y sector amaeth, ac yn fwy dibynnol na gweddill Prydain ar y sector cynhyrchu, a byddai'r sectorau hynny'n sicr o ddiodef yn enbyd yn sgil ymadawiad Prydain o'r Undeb Ewropeaidd.
- Nad oedd Cymru'n wlad dlawd mewn llawer ystyr. Roedd yn cynhyrchu dwywaith cymaint o drydain ag yr oedd yn ei ddefnyddio; roedd ganddi gyflenwad digonol o ddŵr ac roedd hefyd yn hunan-gynhaliol o ran bwyd. Er hynny, nid oedd gan Gymru bwerau dros ei chyflenwadau dŵr na thrydan ei hun ac roedd yr arian oedd yn cael ei gynhyrchu mewn rhenti gan y tyrbeini gwynt ar wely'r môr o amgylch arfordir Cymru yn mynd i boced y Frenhines.
- Y dymunid i Gymru fod yn rhan o deulu rhyngwladol Ewrop, fel gwledydd bychain eraill megis Latfia, Estonia, lwerddon, Lithwania, ayb.
- Bod y system wleidyddol Brydeinig yn chwalu a bod angen i Gymru fanteisio ar y don bresennol o chwilfrydedd mewn annibyniaeth.
- Y gwrthodid y syniad nad oedd Cymru'n ddigon da i redeg ei threfn ei hun ac roedd diffyg hyder pobl yn y cysyniad o annibyniaeth yn ganlyniad canrifoedd o orthrwm ac imperialaeth Brydeinig.
- Y mawr hyderid y byddai gorymdaith 'Yes Cymru' yng Nghaernarfon ar y 27ain o Orffennaf yn ysgogiad i bobl ifanc gymryd rhan yn y drafodaeth yma.

Nododd aelod, er ei fod yn llwyr gefnogol i amcanion mudiad 'Yes Cymru', ei fod o'r farn y dylid apelio ar y trefnwyr i fabwysiadu'r slogan 'Ie Cymru' fel un swyddogol, oherwydd pryder bod y slogan Saesneg yn gwanychu ein statws fel cenedl.

Nododd aelod arall, er ei fod yntau'n llwyr gefnogol i'r holl ddadleuon a roddwyd o blaid y cynnig, mai digon hawdd oedd dweud pader wrth berson ac mai'r tu allan i ddrws y Siambr roedd angen pregethu a chael pobl i newid eu meddyliau.

Gwrthwynebwyd y cynnig gan rai aelodau eraill ar sail:-

- Er y gydnabyddiaeth bod Brexit yn llanast' llwyr, dylid gochel rhag rhuthro i mewn i annibyniaeth gan y byddai hynny'n creu llanast' gwaeth.
- Nad oedd gan Gymru sylfaen gynhyrchu. Roedd economi Cymru'n rhacs a'i chyfoeth yn arwynebol a byddai'n amhosib' iddi oroesi fel gwlad ar ei phen ei hun.
- Petai Cymru'n ceisio mynd yn ôl i mewn i Ewrop fel gwladwriaeth genedlaethol annibynnol, ni fyddai'n bosib' iddi elwa o'r un fargen ac mae'n fwynhau ar hyn o bryd.
- Yn hytrach nag ymgyrchu am annibyniaeth i Gymru, dylai pawb fod yn ymuno i frwydro yn erbyn Brexit.
- Nad oedd Llywodraeth Cymru erioed wedi llwyddo i wneud buddsoddiad ystyrion i'r Gogledd o Ferthyr Tudful, a gan y byddai annibyniaeth yn sicr o arwain at Lywodraeth dlotach yng Nghaerdydd, byddai yna lai fyth o arian i'w fuddsoddi ar draws Cymru.
- Er y cytunid bod angen i Gymru gael mwy o ymreolaeth, mwy o ddatganoli gwasanaethau a mwy o bwerau, byddai torri'n llwyr oddi wrth weddill Prydain yn dinistrio'r Deyrnas Gyfunol.
- Bod yna 60 Aelod Cynulliad yng Nghaerdydd eisoes. Roedd Llywodraeth Cymru yn awyddus i gael 60 arall, ynghyd â Senedd leuenctid, ond o ble roedd yr arian am ddod ar gyfer hyn i gyd?

Awgrymodd aelod fod angen undod a democratiaeth yn y Siambr hon i ddechrau cyn edrych ar y darlun mawr.

Nododd aelod arall na chredai y dylai'r Cyngor fod yn trafod materion fel hyn, ac iddi gael ei hethol i wasanaethu pobl ei chymuned ac i sicrhau'r gorau i bobl Gwynedd.

Ychwanegodd aelod arall na allai bleidleisio y naill ffordd na'r llall ar y cynnig gan nad oedd wedi cael mandad gan y bobl roedd yn eu cynrychioli.

Galwyd am bleidlais gofrestrdig ar y cynnig.

Yn unol â'r Rheolau Gweithdrefn, cofnodwyd y bleidlais ganlynol ar y cynnig:-

O blaid (42)

Y Cynghorwyr Craig ab Iago, Dylan Bullard, Annwen Daniels, R.Glyn Daniels, Anwen Davies, Elwyn Edwards, Alan Jones Evans, Aled Evans, Peter Antony Garlick, Simon Glyn, Gareth Wyn Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Annwen Hughes, Judith Humphreys, Nia Jeffreys, Peredur Jenkins, Aled Wyn Jones, Berwyn Parry Jones, Charles W.Jones, Elin Walker Jones, Gareth Jones, Huw Wyn Jones, Kevin Morris Jones, Cai Larsen, Dafydd Meurig, Dafydd Owen, Edgar Wyn Owen, Dewi Wyn Roberts, Elfed P.Roberts, Gareth A.Roberts, Mair Rowlands, Paul Rowlinson, Dyfrig

Siencyn, Gareth Thomas, Hefin Underwood, Catrin Wager, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gareth Williams, Gruffydd Williams ac Owain Williams.

Yn erbyn (4)

Y Cynghorwyr Stephen Churchman, Dylan Fernley, Louise Hughes ac R.Medwyn Hughes.

Atal (5)

Y Cynghorwyr Anne Lloyd Jones, Keith Jones, Beth Lawton, Dewi Owen a Nigel Pickavance.

Nododd y Cadeirydd fod y cynnig wedi cario.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig.

- (B) Cyflwynwyd y rhybudd o gynnig a ganlyn gan y Cynghorydd Elwyn Edwards o dan Adran 4.20 y Cyfansoddiad, ac fe'i eiliwyd:-

“Bod y Cyngor yn gofyn i'r Gwasanaeth Tai ddarparu gwybodaeth Rhestrau Aros am dai rhent cymdeithasol at ddibenion asesu angen perthnasol ar sail pob ardal, yn hytrach na'r niferoedd a gyflwynir o dros Wynedd i gyd ar gyfer pob ardal.”

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r cynnig.

18. YMATEB I RYBUDDION O GYNNIG BLAENOROL

Cyflwynwyd, er gwybodaeth –

- (A) Llythyr gan y Llywodraeth Cymru mewn ymateb i rybudd o gynnig y Cynghorydd Sion Jones i gyfarfod 7 Mawrth, 2019 ynglŷn â gwerthu cŵn bach drwy drydydd parti.
- (B) Llythyrau gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU mewn ymateb i rybudd o gynnig y Cynghorydd Catrin Wager i gyfarfod 7 Mawrth, 2019 ynglŷn â'r cynnig ar newid hinsawdd.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00yp a daeth i ben am 3.50yp.

CADEIRYDD

ATODIAD

A	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Annibynnol Gwynedd	Unedig	Aelod Unigol	Cyfanswm
Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi	10	5	2	1			18
Pwyllgor Craffu Cymunedau	10	5	2	0		1	18
Pwyllgor Craffu Gofal	10	5	1	1		1	18
Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu	10	5	1	1		1	18
B	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Annibynnol Gwynedd	Unedig	Aelod Unigol	Cyfanswm
Gwasanaethau Democraataidd	8	5	1	1			15
Cynllunio	8	4	1	1		1	15
Trwyddedu Canolog	8	4	1	1		1	15
Iaith	8	5	1	0		1	15
Penodi Prif Swyddogion	8	5	2	0			15
Apelau Cyflogaeth	4	2	1	0			7
Nifer y seddau	84	45	13	6		6	154
C	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Annibynnol Gwynedd	Unedig	Aelod Unigol	Cyfanswm
Pensiynau	4	2	0	0		1	7
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	3	1	1			11
CYSAG	4	3	0	0			7
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y cyd	5	2	1	0			8
Cyfanswm y seddau	103	55	15	7		7	187